

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: اعداد صلاة/نوافل/صلاة غفيله

همانطور که می دانید ما طبق کتاب عروه بحث می کنیم زیرا حواشی و شروح زیادی بر عروه نوشته شده، صاحب عروه بعد از ذکر اعداد فرائض و نوافل وارد بحث مواقیت شده و اینطور فرموده: «
يجب الإتيان بالنوافل ركعتين ركعتين إلا الوتر، فإنها ركعة.

ويستحب في جميعها القنوت حتى الشفع على الأقوى في الركعة الثانية وكذا يستحب في مفردة الوتر»^۱.

دلیل این مطلب روایاتی است که در وسائل الشیعة و در باب ۱۵ از ابواب اعداد الفرائض و نوافلها ذکر شده، در این باب ۱۸ خبر ذکر شده که به عرضتان خواهیم رساند، دو خبر از کافی نقل شده و خبر سوم از محمد بن ادریس در سرائر نقل شده، ابن ادریس یکی از فقهاء بزرگ ماست که حوزه حله را او تاسیس کرده، قبل از ابن ادریس کتب اربعه تالیف شده بوده که همگی از جوامع روایی اخذ شده بودند و اما بعدا یک سری از احادیث که در جوامع نبودند را ابن ادریس جمع آوری کرده که به آن "مستدرکات السرائر" می گویند، خبر چهارم و پنجم از شیخ صدوق است و از خبر ششم تا هجدهم از شیخ طوسی می باشد.

در آخر بحث صلاة کتاب شرایع بابی برای صلاة مستحبی منعقد شده و گفته شده که همه نماز های

مستحبی دو رکعت دو رکعت هستند و باید در هر دو رکعتی یک تشهد و سلام باشد، ما اینطور قائلیم ولی اهل تسنن اینطور نیستند و با ما در این مسئله اختلاف نظر دارند، ما در این مسئله هم اخبار داریم و هم اجماعاتی ادعا شده که البته این اجماعات مدرکی هستند یعنی مدرک مجمعین موجود است و اجتهاد مجمعین برای ما حجت نیست لذا اجماع مدرکی حجیت ندارد بلکه تنها اجماعات تعبدی که سیره فقهاء و متشرعین بر آن جاری شده شرعا حجت می باشند.

خبر اول: ﴿عبد الله بن جعفر في (قرب الإسناد) عن عبد الله بن الحسن، عن جده علي بن جعفر، عن أخيه موسى بن جعفر عليهما السلام قال: سألته عن الرجل يصلي النافلة أ يصلح له أن يصلي أربع ركعات لا يسلم بينهما؟ قال: لا، إلا أن يسلم بين كل ركعتين﴾^۲.

عبدالله بن جعفر شیخ القمیین و وجههم و ثقه می باشد، عبد الله بن الحسن یکی از اولاد امام مجتبی علیه اسلام بوده اما سابقه خیلی خوبی ندارد و با امام صادق علیه السلام ارتباط منفی داشته و به حضرت خیلی توجه نمی کرده و آقای خوئی نیز او را تضعیف کرده لذا خبر از جهت او تضعیف شده ولی خب خبر مورد عمل اصحاب و فقهاء می باشد لذا ضعفش جبران می شود، علی بن جعفر جد عبد الله الحسن است که بسیار جلیل القدر می باشد.

خبر دوم: ﴿محمد بن إدريس في (آخر السرائر) نقلا من كتاب حريز بن عبد الله، عن أبي بصير قال: قال

^۱ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۴۵، ابواب اعداد الفرائض و نوافلها، باب

۱۵، حدیث ۲، ط الاسلامیة.

^۲ العروة الوثقی، سید محمد کاظم یزدی، ج ۲، ص ۲۴۶، ط جماعة المدرسین.

أبو جعفر (ع) في حديث: وافصل بين كل ركعتين من نوافلك بالتسليم.^۳

محمد بن ادریس با حریر بن عبدالله خیلی فاصله دارد و آقای خوئی فرموده این خبر مرسل می باشد، حریر بن عبدالله از روایت بسیار خوب و جلیل القدر و ثقه می باشد، ابی بصیر مطلق همان یحیی بن قاسم اسدی می باشد که نابینا بوده و از محدثین بسیار بزرگ است و از اصحاب خاص امام باقر و امام صادق علیهما السلام بوده، خبر ولو اینکه مرسل هم باشد ولی چون مورد عمل اصحاب و فقهاء می باشد ضعفش جبران می شود و مورد اعتماد می باشد.

این دو خبر از باب ۱۵ دلیل مهمی بر این بودند که نماز های مستحبی دو رکعتی می باشند که به عرضتان رسید.

خب و اما اخبار ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ دلالت دارند بر اینکه شفع از وتر جدا می باشد بر خلاف عامه و خصوصاً ابوحنیفه که می گوید شفع و وتر کلا سه رکعت می باشد و به یک سلام ختم می شود، ابوحنیفه دو سال نزد امام صادق علیه السلام درس خوانده و خودش می گفته "لولا سنتان لهلك النعمان" ولی خب بعدا که خودش موقعیت پیدا کرد از مسیر اهل بیت علیهم السلام خارج شد، مرحوم طبرسی در احتجاج نقل می کند که امام صادق علیه السلام چندین بار از حجاز به عراق سفر کرده بودند و در یکی از این سفرها ابوحنیفه به محضر امام صادق علیه السلام رسید، حضرت به او فرمود آیا تو فقیه اهل عراقی؟ گفت بله، گفت به چیزی فتوا

می دهی؟ گفت به قرآن، حضرت چندین سوال از قرآن از او پرسید و بعد فرمود کسی باید به قرآن فتوا بدهد که قرآن را بفهمد، ابوحنیفه گفت من به قیاس عمل می کنم، حضرت فرمود بین زنا و قتل کدامیک مهم تر است؟ گفت معلوم است که قتل مهم تر است، حضرت فرمود در زنا چهار شاهد لازم است ولی در قتل دو شاهد، حضرت فرمود نماز مهم تر است یا روزه؟ گفت معلوم است نماز مهم تر است، حضرت فرمود زن وقتی حائض شود بعد از پاکی نیاز نیست نمازش را قضا کند ولی باید روزه اش را قضا کند، خلاصه حضرت سوالات زیادی پرسید تا اینکه ابوحنیفه گفت من دیگر فتوا نخواهم داد و به قیاس نیز عمل نخواهم کرد ولی حضرت فرمود حُب ریاست مانع تو خواهد شد و همین نیز شد، علی ای حال ابوحنیفه قائل است شفع و وتر کلا سه رکعت است که به یک تشهد و سلام ختم می شود ولی ما قائلیم که دو نماز هستند و شیخ طوسی نیز در خلاف به این اختلاف نظر بین ما عامه اشاره کرده.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

^۳ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۴۶، ابواب اعداد الفرائض و نوافلها، باب ۱۵، حدیث ۳، ط الاسلامیة.